

Model voor een regionale overeenkomst

In de startovereenkomst 'Op weg naar regionale bestuursakkoorden waterbodems', getekend op 18 april 2005 door V&W, VROM, IPO, VNG en UvW is overeengekomen dat de partijen, samenwerkend in Regionale Bestuursorganen gezamenlijk de uitvoering van de sanering van waterbodems voor hun rekening nemen.

In de Startovereenkomst is bepaald dat wanneer er regionaal overeenstemming over een aanpak is bereikt, het Rijk bereid is tot tijdelijke openstelling van de depots Slufter en IJsseloog voor bagger uit die betreffende regio.

Deze openstelling kan een belangrijke impuls geven aan de uitvoering van baggerwerken.

De regio's krijgen geen blauwdruk voor een dergelijke overeenkomst, maar een handreiking.

Deze handreiking bevat onderwerpen die in een regionale overeenkomst kunnen worden geregeld. De onderwerpen worden toegelicht.

Partijen en doel

- Benoemen van deelnemende partijen

Toelichting:

Uitgangspunt is dat in een regio, provincies, gemeenten en waterschappen deelnemen. Optioneel voor deelname zijn bijv. particuliere waterbeheerders, havenschappen e.d. Wanneer het niet mogelijk dat alle overheden deelnemen is zal duidelijk moeten worden gemaakt dat welke partijen wel meedoen en welke niet en hoe de onderlinge verhoudingen liggen. Hierbij geldt het principe dat een niet-deelnemende partij ook geen gebruik kan maken van de verruimde openstelling. Uitgangspunt is dat er één overeenkomst per gebied komt.

- Beschrijven van het gebied

Toelichting:

Beschreven moet worden wat geografische eenheid is. Waar liggen de grenzen

- Doel van de overeenkomst: het beschikbaar brengen van baggerbergingscapaciteit zodat, met meeweging van verwerking, de capaciteit voldoende is om de sanering van waterbodems mogelijk te maken

Toelichting

Het doel zoals hierboven beschreven kan ook in woorden van gelijke strekking, maar moet in ieder geval zo helder mogelijk worden beschreven.

Nulsituatie, oplossingsmogelijkheden en concreet doel

- voorraad
- Baggervoorraad, incl kwaliteit

Toelichting:

Maak daarbij duidelijk welke bagger, op welke locatie en van welke partij wordt meegenomen. Dit moet traceerbaar en herleidbaar zijn. Bij soorten bagger wordt bedoeld: milieubagger', nautische bagger, onderhoudsbagger, ruimte voor de rivier etc. zodat ook een relatie duidelijk wordt met mogelijke maatschappelijke knelpunten. Geef ook aan op welke wijze en wanneer de hoeveelheid en kwaliteit zijn bepaald. In de voorwaarden voor verruimde openstelling hanteert Rijkswaterstaat een actualisatietermijn van twee jaar aan (gegevens mogen niet ouder zijn dan twee jaar).

Geef bij de bepaling van de voorraad al aan welke bagger moet worden gezien als maatschappelijk knelpunt vanuit oogpunt van scheepvaart, wateroverlast of volksgezondheid.

- Jaarlijks aanbod, verwachting (projecten en programma's) benoemen van partijen.

Toelichting:

Het gaat er hierbij om om zo concreet mogelijk aan te geven. Denk aan concrete projecten, vastgestelde baggerprogramma's, voor baggerwerkzaamheden vrijgemaakte middelen etc. Aanbevolen wordt om bij het opstellen gebruik te maken van de methode die landelijk is ontwikkeld is door AK-WA / Depots-plus en staat beschreven in de notitie Scenario's aanbod

- verwerking
- Verwerkingscapaciteit

Toelichting:

Met verwerken wordt bedoeld het bewerken van bagger op zodanig manier dat dit invloed heeft op de hoeveelheid die uiteindelijk bestemd moet worden in depots. De hoeveelheid bagger die redelijkerwijs moet of kan worden verwerkt –denk hierbij aan de minimum verwerkingsstandaard- mag worden afgetrokken van de hoeveelheid te bergen bagger. Denk hierbij aan nuttige toepassing, indikking, thermische bewerking etc. Van belang hierbij is om capaciteit op te sommen die daadwerkelijk operationeel voor handen is: capaciteiten van bewerkingsmogelijkheden in de regio (aanwezig of 'hard' binnen afzienbare tijd aanwezig), maar ook verwerkingsmogelijkheden elders waar-voor voor partijen bagger in de regio overeenkomsten zijn gesloten.

- Depotcapaciteit: benoemen van inbreng van partijen

Toelichting:

Bij het bepalen van de depotcapaciteit moet een onderscheid worden gemaakt in

- capaciteit in exploitatie (depot is vergund en ingericht en in staat om bagger te ontvangen
- in procedure (aanvragen voor Wm- en Wvo-vergunning zijn ingediend, gemeentelijke RO-procedure loopt)
- in voorbereiding (de vergunningaanvragen zijn nog niet ingediend. Er kunnen wel voorbereidende trajecten lopen als MER, startovereenkomst, streekplan, structuurvisie of ontwikkelingsovereenkomst)

De eerste capaciteit kan hard worden meegenomen, van de andere moet worden aangegeven hoe hard deze is, bijvoorbeeld door aan te geven binnen welke kader en afspraken de realisatie plaatsvindt. Tevens kan bij dit onderdeel worden meegenomen depotruimte die elders in het land middels contracten is verworven. Door de inbreng van de diverse partijen al in dit stadium aan te geven wordt de samenwerking inhoud gegeven.

Aanbevolen wordt bij de bepaling van de hoeveelheid gebruik te maken van de methode zoals weergegeven in <rapport aanbod – verwerkingscapaciteit AKWA 2003>

- Het tekort
 - Jaarlijks
 - Totaal

Toelichting: het tekort wordt bepaald door de hoeveelheid te verminderen met de verwerkings- en depotcapaciteit. Na deze berekening is duidelijk wat de opgave voor de regio is.

- Benoemen oplossingsmogelijkheden
 - Preventie
 - Hergebruik
 - Nuttige toepassing
 - Uitwisseling andere regio's
 - Herijking van aanbod en capaciteit op basis van reële verwachtingen

Toelichting

Nadat bepaald is wat de opgave voor de regio is, wordt bekeken middels welke projecten en trajecten een verdere oplossing kan worden gevonden. Hierbij moeten verwachtingen ten aanzien van projecten, en initiatieven maar ook de uitwisseling met andere regio's –buiten de vraag naar capaciteit van het Rijk- zo concreet mogelijk worden vormgegeven om te kunnen meenemen in de herijking en het formuleren van het concrete regiodoel.

- Concretisering van het doel
 - De regio wil x capaciteit realiseren vóór het jaar y
 - De regio wil z capaciteit gebruiken van het Rijk tot het jaar @, de bagger is afkomstig uit <>

Toelichting:

Deze concretisering zou zo concreet mogelijk moeten worden geformuleerd zodat ze ook een daadwerkelijke opmaat is voor concrete acties

Acties

- Realisatie van depot- en/of verwerkingscapaciteit
- Overeenkomst met Rijk over gebruik van depotcapaciteit

Toelichting

Omdat het Rijk overtuigd moet worden dat er in de regio concreet perspectief is op een oplossing is zou in de regionale overeenkomst moeten worden opgenomen op welke manier de realisatie wordt vormgegeven.

uitwerking

- Benoemen zoekgebied, regio en/of proces

Toelichting

(Gelet op de complexiteit die er in sommige regio's zal zijn is te overwegen om dit onderwerp nog niet uit te werken in de regionale bestuursovereenkomst, maar in de bestuursovereenkomst procesafspraken vast te leggen).

Binnen welk zoekgebied wordt een locatie gezocht. Afgewogen moet worden of de gehele regio of een deel daarvan zoekgebied kan zijn. Hoe zit het bijvoorbeeld met deelnemende partij al een locatie hebben ingebracht.

- Benoemen proces van zoeken / vaststellen
(Gelet op de complexiteit die er in sommige regio's zal zijn is te overwegen om dit onderwerp nog niet uit te werken in de regionale bestuursovereenkomst, maar in de bestuursovereenkomst procesafspraken vast te leggen.)
- Criteria
Welke criteria worden gehanteerd en hoe worden deze gewogen. Landelijk worden locatiecriteriën opgesteld. Geadviseerd wordt gebruik te maken van deze methode. Discussie over methodes, wegingen e.d. kunnen dan in landelijk perspectief worden gezien en zullen op projectniveau verminderen
- Betrokkenheid van derden (burgers / maar ook initiatiefnemende bedrijven)
Vooruitlopend op wettelijk verplichte communicatiemomenten bij bijvoorbeeld vergunningprocedures kunnen derden actief worden betrokken om draagvlak te vergroten of om initiatiefnemers geïnteresseerd te krijgen.
Landelijke ondersteuning kan hierbij worden geboden
- Inzet van partijen
Afspraken over de operationele inzet (menskracht en middelen) over een periode / jaarlijks
 - welke partij neemt initiatief
 - welke partij neemt deel
 - welke besluiten moeten genomen worden
 - hoe ziet het tijdschema er uit
 - budgetverdeling

- verhouding RBO en deelnemende partijen

Toelichting

Een gezamenlijk in het RBO gekozen initiatief kan alleen worden geëffectueerd wanneer de betrokken partijen deze keuze overnemen in besluiten op het gebied van ruimte, milieu of water. Dit kan niet contractueel worden afgedwongen, maar moet in de regionale bestuurs-overeenkomst als bepaling worden opgenomen. Deze afspraak kan niet in het contract worden gesanctioneerd. Sancties als het opzegen van deelname aan de regio of het middels een aanwijzing overnemen van de verantwoordelijkheid door een hogere overheid passen niet in een contract als deze. Wel zou in een dergelijke situatie kunnen worden bepaald op welke wijze kostenverrekening plaatsvindt voor gezamenlijk gedragen initiatieven.

- wijze van rapportage, evaluatie en bijstelling

Toelichting

In de landelijke overeenkomst is bepaald dat periodiek moet worden gerapporteerd aan het LBOW. Deze rapportage moet een aantal vaste onderwerpen bevatten (zie bijlage III) maar is vormvrij. Nog niet bepaald is hoe vaak gerapporteerd moet worden

Duur van de overeenkomst

Hoewel misschien een eerste gedachte, ligt het niet voor de hand om voor de duur van de overeenkomst driejaarstermijn zoals die ook in de landelijke bestuursovereenkomst is vermeld te hanteren. Immers het opstellen van een integraal baggeroverzicht, het programmeren van stromen en het opbouwen van een relatie met KRW en Wb21-taken vergt een grotere tijdshorizon. Voor het realiseren van een depot moet rekening worden gehouden met een tijdsspanne van 10 tot 15 jaar.